

— neki nazor o životu; razlog tome leži u našoj naravi samoj, koja je snabdjevena razumom, voljom i čuvstvom. Stoga i nalazimo kod svijui naroda bar nekakav, makar i sasna primitivni nazor o životu, od najstarijeg doba pa do danas, a ujedno upozorava na nedostatke mod. nazora o životu, koji se najviše očituju u mod. pesimizmu i subjektivizmu.

Nazor o životu ali treba, da bude takav, da se njime možemo služiti u svim životnim prilikama — pa i u najtežim i najzdrojnijim. Autor opširnije razlaže kakav treba da bude takav nazor o životu. Takav nazor, koji je moguć, stvara filozofija kao znanost i čudoredno djelo.

Zatim nas Funke u kratkim potezima uvagja u filoz. probleme time, što nam daje jasan pregled u cijelu povjest filozofije od prvih početaka pa do danas.

Ostala su poglavlja više praktične naravi. U njima se razlaže, kako se imamo baviti filozofijom. Preduvjet je intelektualna sposobnost, moralna zrelost i dobra volja. K tomu treba, da čovjek nastoji upoznati sama sebe, ali se valja čuvati skepse i oholosti već treba ozbiljno i iskreno težiti za istinom i tražiti je. Takovi preduvjeti dovesti će nas do prave filozofije, koja sigurno kroči svojim putem i ne gubi se u bezbroj protuslovnih sistema i teorija — do „philosophiae perennis“. Takova je filozofija, kaže autor, istovjetna s naravnom religijom, vodi do kršćanstva i stoji s njim u skladu.

Jezik, kojim je djelo pisano živahan je i lagan (što nije običajno kod njem. filoz. djela), a misli razvija Funke više psihološki, nego sistematički, ali uza sve to držim, da nije bilo potrebno toliko opetovanje misli. K tomu uzima osobiti obzir na etičke momente, što cijelou knjizi daje života i uvjerava. Da je pisac bio na nekim mjestima kraći, a na nekim opširniji, ne bi to bilo na štetu knjige.

Knjiga nema stvarnoga kazala, ali opsežan indeks to donekle nadomješta.

Dr. Leopold.

Otto Zimmerman: Ohne Grenzen und Enden. Gedanken über den unendlichen Gott.

Freiburg und Wien, Herder, 1912. 2. i 3. izd. str. VIII, +208, cijena nevez. 2 K 40. vez. 3 K 24.

Autor ponajprije strogo logički razvija značenje i sadržaj pojmova: ograničen, beskonačan, stvoren i nestvoren, te zaključuje, da je ono što je ograničeno stvoreno, a što je beskonačno da nije stvoreno. Nadalje pokazuje, kako je u monističkom i panteističkom poimanju neograničenost ipak nešto ograničeno. Zatim ide dalje i dokazuje, da svako ograničeno biće priznaje: ja sam stvoreno.. dakle ima i nestvoreno, a nestvoreno je beskonačno. Dakle opstoji beskonačno, bez granica savršeno i dobro biće — a to je Bog, koji, jer je neograničen, sadržaje u sebi sve savršenosti.

Time pisac svršava prvi filozofski dio i prelazi na drugi hist. dio, u kojem pokazuje, kako si je jasna spoznaja o beskonačnosti Božjoj u povjesti protrlja put i vladala svim velikim filozofima. Dapače se ta spoznaja otvoreno ili prikrito javlja i kod protivnika. Tu se opširnije bavi s Kantom, Fichteom, Schellingom i Hegelom.

U zadnjim nas poglavljima uvagja autor u svu onu dubinu i širinu neograničenoga i pokazuje, kako je ono u harmoniji s težnjama i nadanjima ljudskog srca. Samo beskonačno može na svako pitanje duha odgovoriti, može svaku čežnju ispuniti (str. 208).

Osobita je prednost toga djela, što je pisano najkonsekventnijom logikom, a uz to kao da nas obasjava i ispunjava višim svijetlom božanskog beskonačnog života.

Dr. Leopold.

Wahre Gottsucher, Worte u. Winke d. Heiligen. Zum Beuroner Jubiläum ausgewählt v. P. Hildebrand Bihlmayer O. S. B. Freiburg i. B. Herder. 1913. Wien. Cijena prema uzevu K 1'56, 2'04 i 3'12.

Glasoviti hagiolog benediktinskoga reda O. Hildebrand Bihlmayer skupio je, iz bogate riznice žića svetih, nekih 46 sličica, savio ih u lijepe kitice, zaodjeo ih u krasno umjetničko ruho

i — u spomen 50-godišnjice poznatoga benediktinskog samostana Beyrona — poklonio ih neznatnoj duši, što u dnu svoje dubine tajno, ali grčevito vapije za Bogom. Izobražen će čitalac naći u toj neznatnoj na oko, no vrlo bogato i spoljašnošću i sadržajem opremljenoj knjižici od 92 stranice, svu silu duševnog blaga i bezbroj neiscrpljenih izvora za vlastito duševno napredovanje. Svaka je crtica, razgovor, događaj ili anegdota kao električna iskra, podobna da upali ogroman plamen. Kratka i jezgrovita, kaže nam svaka po koju duboku istinu u najjednostavnijoj formi. Gdjejoja nas sjeća na jednostavnost i dubinu sv. Evandjelja, gdjejoja na oštroomne moderne aforizme. Sad kao da slušamo velikog sv. Pavla, sad kao da nas zabavlja moderni duhoviti esayist. Kao titol štampana je jezgra misli svagda na vršku stranice ili sredinom postrance. Tako saznajemo i kratki sadržaj ili pointu, koja nas vabi na ugodno štivo. Do riječi dolaze mnogi ugodnici Božji: od onih, što su u katakombama svjedočili za Krista, do onih, što u XIX. vijeku proslaviše življenjem i djelovanjem ime Božje. Auktor je znao doista izvanrednim ukusom birati u ogromnoj svojoj struci. On je savršeno aktualan. Na pr. Ventil für Lebensunlust (S. 59.), Allzeit reise-fertig (60.), Wie man Rentner wird im Himmel (62.) i t. d. Duhovni su govornici često u neprilici, kako da zaslade, kako da započnu ili kako da završe svoj govor ili predavanje, da ne budu vazda monotoni. Često se zato npotrebljuju i nedostojne fabule. O. Bihlmayer pomaže i u tomu. Njegova kolekcija duhovnih crtica nije korisna samo za privatnu meditaciju, već je i vrlo prikladan priručnik za izbor primjera ovake vrste.

Dr. Fran Barac.

Dr. Heinrich Schumacher.
Christus in seiner Präexistenz und Kenose nach Phil. 2, 58.

Autor ispituje historički tumačenje spomenutoga mjesta sv. Pavla, koje spada među najzanimivija i gotovo najteža mjesta Novoga Zavjeta. Iznajprije prikazuje pisac historijat tumačenja riječi *ἀρχαῖος* a onda druge izričaje, kojima se u kontekstu služi

sv. Pavao. Istraživanjem svojim utvrđuje pisac ono tumačenje, što nam ga o rečenom mjestu daje dogmatika. Pisac dolazi naime do veoma važnoga rezultata. „Leitstern“ veli pisac „ist und bleibt: Die Gesamtpatristik betrachtet *ὁχ ἀρχαῖος καὶ* als Ausdruck für die Rechtmässigkeit und Naturgemässheit der Christus zukommenden „Gottgleichheit.“

Piščevo je djelo publikacija papinskoga bibl. instituta u Rimu, a stoji 4 L. 50 c. Pisac se poslužio gotovo svom nužnom literaturom Metoda mu je skroz na skroz znanstvena. Djelo najtoplije preporučujemo.

Dr. J. M.

Dwight F. W. S. I: Mir ili divne euharističke rasprave. Preveo O. Frane Slavić O. F. M. Drugo izdanje. U osmini vel. str. 89. Split 1915. Brzotiskom „Narodne tiskare“. Cijena 1 K. Dobiva se kod predvodioa u Split-Dobri.

Isusovac Dwight napisao je niz propovijedi o često sv. pričesti. Ove su propovijedi izrađene vanrednom vještinom u kratkim i širim potezima, baš kako prilike vremena i mjesta iziskuju. Danas naime ne će ljudi da slušaju duge prodike, već im valja u kratko mnogo toga reći. Po gotovu to vrijedi za Ameriku, gdje je auktor, ako se ne varam, djelovao. Amerikanac kao i Englez, od kojega je to naučio, cijeni vrijeme i nastoji da u malo vremena mnogo učini. Ove je propovijedi preveo vrijedni redovnik sv. Franje i revni pisac na polju katoličke prosvjete O. Frano Slavić. I dobro je to učinio. Držim, da će svi katolički propovjednik, do kojega ruku dođe ova knjiga, naći u njoj mnogo dobro zrnca i za svoju publiku, a ova će pohlepno gutati duhovnu hranu, što joj se u zgodnu obliku pruža. Već sami naslovi pojedinih rasprava: Kruh molitve, Hrana neumrlosti, Ručak s neba, Sunce duše, Konačna želja, Učitelj, Liječnik, Prijatelj, Pastir, Kralj i t. d. zanimivi su, a pod naslovom: Nagrada izrađeno je 7 rasprava. Knjiga je ova rijetkost svoje vrsti, čita se pohlepno, djeluje živo. Preporučujemo je svakomu.

Dr. Pazman.